Pääesikunta
Operatiivinen osasto
Pv operaatiopäällikkö
HELSINKI

Lausunto

5.4.2016

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE POSTILAIN MUUTTAMISEKSI (HE 272/2016 VP)

Puolustushallinnolta ei ole pyydetty lausuntoa hallituksen esityksestä sen valmisteluvaiheessa. Huomionarvoista on, ettei hallituksen esityksen perusteluissa ole otettu kantaa lakimuutosten vaikutuksiin kansalliseen valmiuteen.

Puolustusvoimat katsoo, että Posti Oy:n postitoiminta on turvattava koko valtakunnan alueella jatkuvasti ja kaikissa tilanteissa. Puolustusvoimilla on ollut pitkäaikainen yhteistyösopimus Postin kanssa, jonka ansioista molempien osapuolten toimintatapojen osaaminen erityisesti poikkeusoloihin liittyvissä toiminnoissa on korkealla tasolla.

Puolustusvoimien on jatkossakin saatava luotettavat postipalvelut niin normaalioloissa kuin erityisesti poikkeusoloissa sekä niihin varautumisen aikana:

- asevelvollisuuslakiin perustuen henkilöiden käskykorttien jako
- valmius- ja puolustustilalakeihin perustuen mm. ajoneuvojen luovutusmääräysten jako ja
- kenttäpostitoiminta.

Palvelujen siirtyminen yksityisille toimijoille voi vaarantaa em. puolustusvoimille tärkeiden valmiudellisten toimintojen toimivuuden.

Käskytys tapahtuu tulevaisuudessakin viimekädessä paperisilla käskykorteilla, jotka jaetaan henkilökohtaisesti. Kyberuhkien ja poikkeusolojen toimintavarmuuden turvaamiseksi ei paperista käskykorttia tai luovutusmääräystä voida korvata muilla keinoin nyt nähtävissä olevassa tulevaisuudessa. Kaikkia sähköisiä palveluita kehitetään ja käytetään rinnalla ei-kriittisten viestien välitykseen sekä nopeuttamaan ja varmentamaan käskykortteja.

Poikkeustilanteiden ja poikkeusolojen tehtäviin liittyvät velvoitteet tulisi sisällyttää lakiin nykyistä tarkemmin. Poikkeavan tilanteen tai

poikkeusolojen realisoituessa tähän ei ole enää mahdollisuutta eikä improvisointia voi pitää vastuullisena toimintatapana. Lakiesityksessä on hyvin kirjattu viestintäviraston rooli. Lakiin tulisi lisäksi kirjata, kuka johtaa valtakunnallisesti postitoimintaa poikkeustilanteissa ja poikkeusoloissa, kun normaaliolojen toiminta on kaikkien toimijoiden osalta häiriintynyt ja joudutaan tiivistämään resursseja kansallisesti. Luonnollinen valinta tehtävään olisi yleispalveluntuottajan toimitusjohtaja.

Lakiin tulisi kirjata myös nykyistä tarkemmin poikkeusolojen toiminnan harjoittelu ja sen vastuut. Puolustusvoimien näkökulmasta toimiva ratkaisu on, että vastuu kansallisesta postin jakelun valmiusharjoittelusta annetaan yleispalveluntuottajalle. Jos yleispalveluntuottajia on useampia, vastuu tulisi antaa sille yleispalveluntuottajista, jolla on paras kokemus kyseisestä toiminnasta.

Lisäksi tulisi ottaa huomioon osoiterekisterin luovutuksen yhteydessä, että kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeiden tietojen joutuminen vihamielisiin tai rikollisiin käsiin tulee voida estää. Puolustusvoimien osalta tämä tarkoittaa, että maanpuolustuksen kannalta erityissuojattavien kohteiden osoitetietoja on kyettävä suojaamaan.

Viestin luottamuksellisuus on taattava kaikissa oloissa (vrt. voimassa olevan lain 64 ja 65 §). Postiyritysten tulisi lisäksi tarvittaessa tehdä yritysturvallisuussopimus Puolustusvoimien kanssa, jotta voidaan varmistua viestien luottamuksellisesta käsittelystä sekä postiyrityksen varautumisesta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Velvollisuus solmia yritysturvallisuussopimus tulisi kirjata lakiin.

Yllämainitusta johtuen yleispalveluntuottajan tulisi pysyä yli 50 %:sti valtion omistamana.

Puolustusvoimien operaatiopäällikkö
Kenraalimajuri Eero Pyötsiä